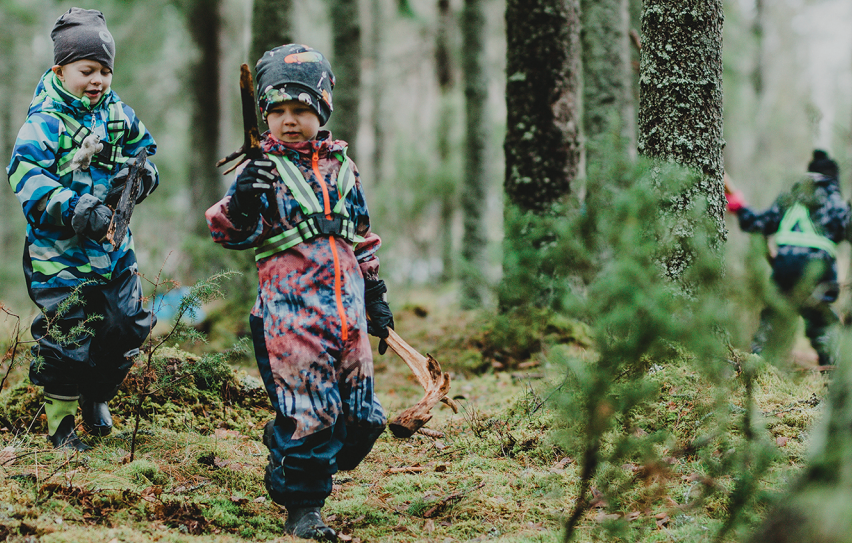

Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026

Lapsiasiavaltuutettu antaa kerran neljässä vuodessa eduskunnalle kertomuksen toimialaltaan.

Eduskuntakertomuksessa arvioidaan lasten asemaa ja heidän oikeuksiensa toteutumista Suomessa sekä Suomen lainsäädännön suhdetta YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

LAPSIASIAVALTUUTETTU
BARNOMBUDSMANNEN

Lapsiasiavaltuutetun ehdotukset eduskunnalle

Lapsen etu perustuslakiin

Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa, että lapsen edun ensisijaisuus sisällytetään perustuslain perusoikeussäännöksiin.

Lapsen edun sirpaleinen sääntely ei tue lapsen edun toteutumista siten kuin lapsen oikeuksien yleissopimus edellyttää. Perustuslain tasoinen säännös velvoittaa ottamaan lapsen edun huomioon kaikessa lapsiin suoraan tai välillisesti kohdistuvassa päätöksenteossa. Lisäksi se ohjaa huolehtimaan lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista.

Lasten mielenterveyspalveluihin yhtenäiset rakenteet

Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa, että lainsäädännöllä varmistetaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin yhtenevät kansalliset rakenteet ja työnjako. Myös lasten ja nuorten päihdepalveluja kehitetään ja resursoidaan kiireellisesti.

Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelut toteutuvat puutteellisesti, ja erikoissairaanhoidon palvelut ovat ruuhkautuneet. Perustason palveluja järjestetään alueilla eri tavoin, ja mielenterveyteen liittyvien tuen tarpeiden kasvu on muuttamassa opiskeluhoitopalvelujen työtä.

Vuoden 2026 eduskuntakertomuksen ovat kirjoittaneet

- lapsiasiavaltuutettu **Elina Pekkarinen**, juristi **Merike Helander**, erikoistutkija **Terhi Tuukkanen** ja ylitarkastaja **Katja Mettinen** lapsiasiavaltuutetun toimistosta
- yliopistotutkija **Johanna Vuorelma** Helsingin yliopistosta
- tutkimusprofessori **Heikki Hiilamo** Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta ja Helsingin yliopistosta

Perustetaan lapsipolitiikan arviointineuvosto

Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa, että lapsiasiavaltuutetun toimiston yhteyteen perustetaan lapsipolitiikan arviointineuvosto. Sen tehtävänä olisi arvioida lapsipolitiikalle asetettujen tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta, niiden saavuttamista ja valittujen keinojen toimivuutta lasten aseman, hyvinvoinnin ja oikeuksien kannalta.

Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa myös yhteisen lapsitiedon tietovarannon ja indikaattorisivuston luomista. Lapsipolitiikan arviointineuvoston työn on tärkeää perustua ajantasaisten ja relevanttien lasten hyvinvoinnin indikaattorien seurantaan.

Lastensuojelulaki uudistetaan kokonaisuutena

Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa, että lastensuojelulaki kirjoitetaan uudelleen kokonaisuudessaan. Lainsäädännön tulee olla selkeää ja johdonmukaista, jotta se perusteluineen avautuu myös lakia soveltaville ammattilaisille ja ihmisille, joiden elämäntilanteisiin sitä sovelletaan.

Lastensuojelun painopisteen on siirryttävä ongelmien ennaltaehkäisyyn ja lastensuojelun avohuollon palveluihin, pois viimesijaisesta ja taloudellisesti kestäättömän kalliista sijaishuollosta.

-
- ylilääkäri **Marke Hietanen-Peltola** ja tutkimusprofessori emeritus **Pekka Hakkarainen** Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta
 - tutkimusprofessori emeritus **Juhani Rautopuro** ja apulaisprofessori **Najat Ouakrim-Soivio** Koulutuksen tutkimuslaitoksesta (Jyväskylän yliopisto).

Lasten terveiset eduskunnalle

- Turvatkaa jokaiselle lapselle turvallinen ja hyvä arki. Huolehtikaa siitä, että perheiden ja lasten perustarpeet toteutuvat. Kun perheet voivat hyvin, lapset voivat hyvin.
- Uudistakaa koulua lapsia kuunnellen ja ymmärtäen koulun monet merkitykset lapsille.
- Puuttukaa kiusaamiseen nykyistä tehokkaammin.
- Vahvistakaa resursseja, joiden avulla palvelut voidaan viedä lähelle lapsia, palveluja voidaan kehittää ja seurata lasten näkökulmasta ja niistä voidaan viestiä lapsille.
- Selvittäkää useammin lasten mielipiteitä ja huomioikaa ne päätöksenteossa kaikissa suoraan tai välillisesti lapsiin liittyvissä asioissa.
- Ymmärtäkää, että lapsuus on tärkeä elämänvaihe sellaisenaan. Hyvinvoivat lapset ovat investointi tulevaisuuteen.

